

Pretului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dău
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a în
lăintrulu monarchiei pe 1 anu
întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In străinatate pe 1 anu 10 fl. sêu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. sêu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau cîte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Anulu VI.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie sêu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare cîte 7 cr., la a dou'a și
a trei'a cîte 6 cr. v. a. și preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
în modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redactiu-
nea Diariului

„Observatoriulu“ în Sibiu.

Nr. 28.

Sibiu, Sâmbata 9/21 Aprile.

1883.

Deschidere de prenumeratiune la

„Observatoriulu“

dela 1/13 Aprile înainte.

Pentru acei domni abonati carii prenumeraseră
dela 1/13 Aprile 1883 pe unu anu, dela 1/13 Iuliu
pe 9 luni, éra altii pe 6 sau si numai pe 3 luni,
abonamentulu espira cu finea lunei Martiu. Pentru-
că se potemu regulă de timpuriu o expeditiune
esacta a diariului, rogamu pe ddni abonatii respectivi
se binevoiescă a isi descoperi vointi'a înainte de
1/13, innoindu'si abonamentulu cu pretiurile aratate
în fruntea diariului: de 8 fl. pe 1 anu, 4 fl. pe
6 luni înlăintrulu monarchiei, éra în afara din
monarhia cu 22 franci pe 1 anu, cu 11 franci
pe 1/2 anu, în aur sau în bilete de banca sau
hipotecarie, éra fractiunile, anume din Romani'a,
se potu implini cu marce de posta.

Redactiunea și Editur'a.

Romani'a.

— București. 3/15 Aprile. (Estrasu din
scrisóre privata). Sunt tocma două septemani
de candu nu amu vedintu di senina până astadi.
Aprópe două dile nínse neincetatu cu venturi fur-
tunóse, éra apoi dupa 4—5 dile nuoróse urmara
ploi dese înocite de orcané si frigu cá érn'a, care
tínura mai tóta septeman'a trecuta si avu inriur-
rintia fórté neplacutu asupra sanetatiei ómeniloru.
Lucrurile campului s'au întârziatu fórté tare; ara-
turi de primavara abia s'au facutu a trei'a parte,
din care cauza pretiurile cerealielor, au si in-
ceputu a se urcă precum vedemu din diarie cá se
intempla si în piatiele din tíer'a dvóstra. Totu asia
a suferitu si comerciulu cu adaosu, cá în in-
chisorile dela Vacaresci abia mai încapu cei are-
stati pentru falimente, parte mai mare totu evrei.
S'a întârziatu si lucrarea la zidiri publice si private,

Foisiór'a „Observatoriului“.

Concertulu baritonistului Nicolau Popovici, datu în
13 Aprile 1883 st. n.

Indemnatu si încurageatu din mai multe parti
amice, cunoscutulu si simpaticulu nostru baritonistu dn.
Nicolau Popoviciu, asigurandu'si concursulu unoru
poteri musicale de prim'a ordine, cum si acela alu
„Reuniunei romane de cantari din Sibiu“ cu dirigentulu
seu G. Dima în frunte, se decise a dá unu concertu
în sér'a dilei de 13 crt. înainte de plecarea sa la
Brasiovu, unde érá asteptatu cá se concertedie si acolo.
Acestu concertu s'a datu în sal'a dela „Imperatulul ro-
manu“ cu unu succesu moralu si materialu, ce au în-
trecutu chiaru cele mai sanguinice asteptari si care a
satisfacutu chiaru cele mai dificile pretensiuni.

Program'a acestui concertu a fostu acésta:

1. Arie din oper'a: „Hans Heilig“, de H.
Marschner.

2. Trei cantece:

- „Klinge, klinge mein Pandero“ de A. Jensen.
- „In blauer Nacht“ de F. O. Desoff.
- „Frühlingsnacht“ de R. Schumann.

3. Doue cantece romanesci populare arangeate
pentru coru micstu de G. Dima:

- „Copila tinerica“.
- „Fântana cu trei isvóre.“

4. Romanția din „Craias'a ieleloru“ de N. W. Gade.

5. Duett din oper'a „Hamlet“ de A. Thomas.

6. „Hor'a“, pentru coru micstu cu acompaniare
de piano de G. Dima.

7. Trei cantece din V. de Scheffel: „Der Trom-
peter von Sekkingen“, de G. Dima:

- „Dein gedenk' ich Margaretha.“
- „Mir ist's wohl ergangen.“
- „Wann vergess' ich Dein.“

de care aici se înaltara în cei din urma patru
ani multe preste tóta asteptarea. Las' canalizarea
Dâmbovitiei si adoagerea resiedentiei regale în pro-
portiune întreitu mai mare decâtu este cea vechia,
prea buna pentru o familia de patricianu, nedemuu
inse pentru unu rege, las' si continuarea bulevard-
loru până susu la Cotroceni, esu inse cá din
pamentu alte case mari, éra asia numitele locuri
virane (góle, desierte) disparu în fiacare anu.

În dilele acestea societatea mai alesu pe la
orasie este multu agitata prin preparativele elec-
torali; totusi lectorii dv. se nu crêda cá agitatiunile
electorali din Romani'a ar semenă cu cele din
Ungari'a; temperamentu, caracteru, traditiuni diferu
fórté multu în ceste două staturi vecine asia, cátu
locuitorii acestei tieri nici până astadi n'au idea
de intensitatea hostilitatiei ce se vede în Ungari'a
pe timpul alegerilor, si se însiêla toti acei ce
judeca pe societatea de aici dupa articlii violenti
ai unoru diarie din cele două capitale.

Cestiunea Dunarei care mai înainte provocase
atâta grija în publicu, cá de o luna încóce este
discutata aici cu mai multu sange rece, din cauza
cum voru a sci ómeni prea bine informati, cá
acei straini cari sapasera grópa Romaniei, au cadiutu
ei insii în trena; cu alte cuvinte: Russi'a 'iau
pacalitu pe toti amaru cu bratiulu Chiliei, mai
virtosu inse pe diplomati'a din Vien'a o strimtorara
în cornu-de capra. Astadi adeca cestiunea stă asia:
Austro-Ungariei 'ia casionatu se domnésca cu ori-
ce pretiu pe Dunare dela portile de feru până la
Braila, cá-ci a voi se porti presidiu în tieri straine
unde sânt altii suverani, însémna cá vrei se dom-
nesci. Acésta este cu ochi cu sprincene. Con-
ferenti'a européna din Londr'a recunoscú Austro-
Ungariei dreptulu acela. Fia. Se mai presupuna
cineva, cá romanii din Romani'a aru fi tocma asia
de capete plecate, ómeni fricosi, pléca fuga pre-
cum 'ia descrisu deunadi deputatulu br. Blasius
Orbán în una din siedintiele camerei unguresci si
alaturea cu acesta mai multe diarie, prin urmare
cá ei se voru umili si supune, dara decisiunile
congresului dela Berlin (1877) au remasu totu în
puterea lor, éra prin acelea Austro-Ungari'a este
obligata se sparga nesmintitu portile de feru, se

reguledie cursulu Dunarei, se'i largésca albi'a,
pentru-cá se póta trece orice corabii mari pentru
care ajunge afundimea riului, în veci fâra
nici-unu pericolu. Pâna acuma Ungari'a nu a re-
gulatu nimicu la portile de feru sub cuventu cá
nu are bani, cá-ci la acelea lucrari cu totul estra-
ordinarie se ceru milióne multe; aici inse cercurile
bine informate voiescu se scia de siguru, cá Un-
gari'a tocma se si aiba milióne multe de prisosu,
portile de feru nu le va deschide nici-odata de
buna-voia, cá-ci acésta ar însemná cá voru se dea
chiaile dela cetatea Bud'a în manile imperatului
Russiei. Russi'a inse pretende spargerea portiloru
de feru cu tóta insistenti'a, sau adeca executarea
punctelor dela Berlin, cum dice ea, în interessulu
comerciului. Într'aceea totu Russi'a luandu din buna-
vointi'a Europei si cu bun'a întielegere a Austro-
Ungariei în a. 1878 Bassarabi'a cu malurile marei
negre, si estimpu bratiulu Chiliei în proprietatea
sa suverana, este prea decisa a regula bratiulu
acela asia, cátu se póta ambla pe elu corabii cátu
mai mari, prin urmare si mai mici, cu care se
póte înaintá până la Budapest'a. Restulu ilu póte
judecă oricine; dv. inse în totu casulu veti ajunge
cá se vedeti pe Dunarea din Ungari'a falvaidu
bandiere si stindarte muscalesci, întocma cá si de
ale altoru staturi; atunci apoi potu se totu sbiere
ungureni în contra panslavismlui si se mai in-
vente de o suta de ori atâtea legi de magiarisare
pe câte au inventatu si realizatu până acuma.
Éra daca ei nu se voru invoi nicidecum cá se
deschida portile de feru, adeca Dunarea pentru
corabiile lunei întregi, prin urmare si pentru
Russi'a, în acestu casu acelu colosu dela nordu are
în man'a sa chiaiea marei negre, pote chicaná
comerciulu austro-ungurescu oricum îi va placea.
În cátu pentru Romani'a, guvernulu si tóte clasele
inteligente se paru a fi prea decise, cá în locu de
a se amestecá în certele cele mai periculóse pentru
gurile Dunarei si portile de feru si a manca cerasie
cu domni mari din aceeasi farfurie, se'si deschidia
stravechiulu canalu în Dobrogea de a lungulu
sianturiloru traiane la Constanti'a si asia se'si
scurtedie drumulu de apa cu 250 chilometrii cu
celu mai mare folosu alu comerciului seu.

Din aceste 12 piese ale bine arangatei programe,
concertistulu nostru a cantatu cinci soli, éra a siés'a
duetulu din oper'a „Hamlet“ cu dnisiór'a B. Riesen-
berger, cunoscut'a sopranista a Reuniunei de cantari
germane din Sibiu.

Cá si la concertulu „Reuniunei rom. de cantari“
datu în 8 Aprile a. c., dnulu Nicolau Popoviciu a
cuceritu dela prim'a cantare prin vocea si prin art'a
sa favorulu marelui si distinsului publicu, ce umplea
spatiós'a sala în care s'a datu concertulu. Este fórté
greu a decide care din piesele cantate de concertistu,
au placutu mai multu publicului încantatu. Acésta inse
findu mai multu sau mai puțin o cestiune de gustu
si de temperamentu, o lasamu si noi nedecisa. Ase-
menea este de prisosu a mai spune, cá concertistulu a
primitu dupa fiacare numeru aplause frenetice, care
câtra fine luara caracterulu aprópe unei ovatiuni fórté
onoratóre pentru confratele nostru dela Caransebesiu,
daca vomu considerá, cá maioritatea precumpenitóre a
publicului aplaudatoriu érá strainu si competentu în
ale musicei.

Cele 3 cantece din numerulu 2 alu programei au
fostu executate de dnisiór'a B. Riesenberger cu o
voce puternica si sonora a carui scóla este din cele
mai bune. Fórté bine si frumosu a cantatu dnisiór'a
B. Riesenberger în duetulu din oper'a „Hamlet“,
de A. Thomas. Aplausele au fostu frenetice si repetite.

Surprinsu si încantatu a remasu publiculu de
frumseti'a pieselor executate de câtra corulu micstu
alu „Reuniunei romane de cantari“, care a cantatu es-
celentu de bine si pentru care acea séra va remanea
o séra de triumfu, atâtu pentru reuniune, cátu si pentru
dirigentulu ei.

La insistenti'a publicului corulu a trebuitu se re-
petedie „Copila tinerica“ si „Hor'a“.

Cum au cantatu dn. Nicolau Popoviciu ro-
manti'a din „Craias'a ieleloru“ si-o potu inchipui cititorii
nostrii, daca isi voru aduce aminte despre cele ce s'au

disu cu privire la executarea acestei piese, în recen-
siunea nóstra despre concertulu Reuniunei romane de
cantari dela 8 crt. Daca nu ne-au însielatu audiulu,
apoi ni s'a parutu, cá de astadata dn. Nicolau Po-
poviciu a cantatu si mai dulce si mai cu multu focu,
cá în rendulu trecut.

Din cele 3 piese ale numerului alu 7-lea concer-
tistulu a trebuitu se repetedie canteclu „Wann vergess'
ich Dein?“ impartindu aplausele cu dnulu G. Dima,
compositorulu acelu trei frumóse cantari germane.

Cá închialiere vomu amintí, cá acompaniarea cu
pianulu în totu decursulu acestui concertu a fostu e-
scutata, în modu alternativu, de dn'a Minerva Brote
si dn. directoru de musica J. L. Bella. Aceste două
nume ne dispensédia de a mai spune, cá acompaniarea
a fostu perfecta si n'a lasatu nimicu de doritu. Esce-
lent'a nóstra pianista a primitu în semnu de recunos-
cintia pentru amabilitatea cu care si-a oferitu concursulu
seu si a contribuitu prin elu la stralucitul succesu alu
acestui concertu, unu prea frumosu buchetu de flori,
care pentru dens'a aveau si însemnatatea unui buchetu
de lauri, la care ne permitemu a adaoge si noi mó-
destele si sincerele nóstre felicitari.

Girolamo.

Notitie bibliografice.

— La poésie populaire de L'escriveta en
provincial, en languedocien et en Macédo-Roumain par
Alphonse Roque-Ferrier. — Montpellier, 1883.
Imprimerie centrale du midi. (Hamelin Frères.)

— L'escriveta poésie populaire languedocienne
traduite en dialecte Macédo-Roumain par Tasicu
Iliescu de Crusiova (Macédoine). Deuxième Édition
revue, corrigée et augmentée de notes philologiques. —
Munpellie, MDCCCLXXXII. Tipografi'a dlui Grollé si
Fiu-Su. Callea de Peru.

Tóta Europ'a se pare a voi pace mai durabila; dara nu știu cum se face, că diplomatii lucra asia, că adaoge neincetatu la cauzele provocătoare de conflagrațiuni. In cătu pentru romani, toti cei prevedietori, cunoscători de situațiuni si zelosi pentru viitoriulu statului loru rōga pe Ddieu că celu pușinu inca vreo cinci ani se nu sparga in acēsta parte a Europei nici-unu resboiu. Ei dorescu acēsta, au inse si cauze grave că se fia ingrijati si se aiba in tōte partile ochii deschisi.

Emigrantii magiari in Americ'a.¹⁾

Revoltarea unei foi germano-americane in contra magiarilor.

In gazet'a de statu „Illinois“, care apare in Chicago, Nr. 14 din Martiu, cetimu urmatoriulu edificatoriu articolu, care voesce a servi că respunsu la remonstratōrele observatiuni, ce le-a indreptatu corespondentele nostru din Chicago dnulu Sárkány Farkas, cătra redactorulu aceleiasi foi in privinti'a unui atacu contra-magiaru. Articululu se incepe: „Inainte cu patruieci de ani eră in moda ore-care naivitate, a crede aceea, despre ce altcum in timpul de astadi, si incaruntitii patruieciotieri (negyven nyolzos) numai cu compatimire zimbescu, cumcā natiunile fōrte fericite si in statornica amicitia aru poté trai un'a langa alt'a, daca n'aru fi blastematii domnitori (fejedelmek), de cumva odata voru fi alungati, nemica va mai impedeacă amicala imbrăciōsiare a întregii umanitati. Idea copilarēscă! spre a carei resfrangere ajunge a ne provocā la resbelulu nostru civilu de patru ani si la resbelulu celu sangerosu din Peru si Chili.

Popōrale astadi sunt de ajunsu libere²⁾ si totusi asia se urescu imprumutatu acum, cum s'au uritu atunci, candu se pretindea, cumcā domnitorii pe unii sumutia in contra altora, si nu numai popōrale de deschilinita origine, cum sunt francesii si germanii, rusii si germanii; dara si cei de un'a si aceeași origine, holandi, dani si svedi, urescu pe germani, italianii si spaniolii pe francesi, polonii pe rusi. In dilele nōstre nu natiunile, ci domnitorii sunt, carii cu multa truda lucra pentru sustinerea pazei.

In paciniculu pamentu alu Americēi, antipati'a popōraloru, de diverse origini, inca nu asia desu se ridica până la seriōse atacuri, pentru-cā au de ajunsu terenu liberu, si asia locuitorii de diverse elemente fără frecare potu trece unulu langa altulu, dara unde sunt indesate popōre de elemente mai neomogene, conflictele sunt cu multu mai dese, marturia la acēsta este persecutiunea chinezilor in Californi'a, si certele irlandesilor cu italianii in Newyorc, si magiarii cari in anii mai de curendu trecuti au incursu in Pennsylvani'a, au devenitu obiectu de antipatia, de ura si de persecutiune, li se imputa că si chinezilor, că nu se acomodēdia dupa modulu de traiu, care acolo de comunu esista, cumcā vegetēdia că si animalele in murdaria pe langa unu ticalosu nutrementu,³⁾ cumcā conceptulu loru despre moralitate este fōrte slabu s. c. l. Cei si mai multu, vreo doue foi din Pensylvani'a agitēdia, că emigrarea magiarilor, asemenea că si a chinezilor, se nu se admitea.

Daca magiarii colo in Budapest'a, voru audi de acēsta, cătu se voru aflā de vatemati in simtiulu loru propriu. Este adevēru, că acei magiari, carii emigrēdia in Pensylvani'a cea mai mare parte sunt de origine Toti, perfacu lucru greu, ce magiariloru celoru adevēratu, precum si stramosiloru loru Huni, si până astadi totu pușinu le place, dupa-ce inse magiarii publica cumcā Ungari'a este statu cu totulu magiaru, lucrandu cu tōte midiulōcele că se se si faca statu nationale curatu magiaru, trebue se suferē si aceea, că in afara, in tocma ca pe Svabii bannatieni si pe Totii din Scepusiu se'i numēscă magiari, dauna că cei preste carii se întōrna rud'a in Pensylvani'a nu sunt cu totulu neosi magiari, că-ci atunci aru simti celu pușinu, cu cătu e mai neplacutu a primī decātu a impartī lovituri.

Dela anulu 1867 magiarii abia mai cunoscū alta chiamare a vietiei loru, decātu că pe nemtii carii locuescu in patria-le, si pe slavi⁴⁾ in modulu celu mai batjocoritoriu se'i apese, drepturile in modulu celu mai rusinatoriu se le rapēscă, limb'a si datinele in piciorē se le calce. Acesti descendentii ai selbateciloru asiatici, afla in sine o placere intr' aceea, că cu o superbia marcata, tocma cu pelerosii (vörösbőrűek), pe cei albi la față, se'i despiciēdie, se'i injure, se calce in piciorē cultur'a, limb'a si

datinele germane, si limb'a loru magiara, pe care in 9 secolu neconsiderandu-o, si lasandu-o numai pentru poporulu celu de josu, insusi fruntasii loru nu au folosit'o, se o faca limba singura legale nu numai pentru 6 miliōne magiari, dara si pentru 9 miliōne nemti, slavi si romani. Nici turcii, caroru in unu secolu si jumetate li-a fostu supusi, nu 'iau asupritu pe densii cu asia nerusinare, acesti turcii au lasatu raialeloru (poporu crestinu subjugatu) limb'a si datinile, nici au incercatu vreodata aceea se faca acum descendentii huniloru.

Cea mai grōsa si neescusabila stupiditate au comisu nemtii, candu in an. 1848 s'au insufletitu pentru libertatea magiariloru, adeca pentru astfelu de libertate, că magiarii pe germanii din tiēr'a loru se'i calce in piciorē, si dintre magiari sunt carii si astadi, aducēndu'si aminte de stupiditatea eroiloru nemti de atunci, credu, că si acum sunt germani, cari voru recunōsce apasarea nationaliloru loru de legale si naturale, celu pușinu asta se cunōscē din lung'a epistola, ce am primit'o dela unu domnu a carui conume suna a magiaru, éra a botezului Wolfgang, care se plange asupra celoru coprinse in o epistola venita la noi din Budapest'a. Acelu domnu presupune despre noi, cumcā vomu aflā a fi in ordine, că 6 miliōne magiari față cu 9 miliōne de alta limba, facu atare asuprire, carei asemenea nici 45 miliōne de limba anglesa au cercatu vreodata se faca in contra aloru optu miliōne germani, scandinavi, boemi, poloni si slavi, adeca a le atacā si rapī limb'a moderna. Acelu domnu magiaru cutēdia a suspitiōnă pe o fōia americana redactata in limb'a germana, cumcā va aflā a fi dreptu că in Ungari'a unu soiū de poporu care face $\frac{2}{5}$ din intregulu se'i impuna limb'a sa cu sil'a altei parti a poporului de $\frac{3}{5}$ a intregului, si tocma aici se aflamu asta a fi dreptu, unde o dudina a diverselor natiuni au dreptu spre folosirea propriei loru limbi, unde si daca numai a diecea parte a locuitoriloru vechi vorbescu limb'a germana, totusi se invētia si in scoli publice, o suspitiune că asta este turburatōre de sufletu.

In viēti'a popōraloru nu este in valōre principiulu Testamentului nou: „Celui ce te lovesce in una parte a feței, se'i întorni si cealalta“, dara a Testamentului vechiu: „Ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte . . .

Din partea lui „Pesti Hirlap“ s'a facutu următoarea observare:

„Amu aratatu flusturatele si nerusinatele expectoratiuni ale fōiei americane germane, spre a documentā, cumcā reuvoitorii nostrii si dincolo de oceanu lucra in contra nōstra spre norocire inse fōi'a de statu „Illinois“ nu va poté schimbā bun'a opiniune cu care se pōrta inteligenti'a din Statele-Unite americane, in privinti'a natiunei nōstre, de candu a facutu Kossuth calatori'a sa in Americ'a.*)

Intreita aliantia in diet'a ungurēscă.

— B Pest'a, 14 Aprile 1883. — Camer'a deputatiloru. — Dn. Tisza, presedintele consiliului, respundendu la interpelarea dlui Helfy privitoare la intreit'a aliantia italo-austro-germana, dise: „S'a vorbitu in timpii din urma de o aliantia ofensiva si defensiva, a carei tinta ar fi indreptata contra Franciei; se pretinde chiaru a se sci că trei mari state din centrulu Europei si-aru fi garantatu mutualu intregimea teritoriiloru loru. Astfelu de notati sunt in totudeauna desmintite, daca avem rabdarea de a asteptā, si de astadata desmintirea n'a intardiātu chiaru a se produce; si de alta parte s'au desmintitu aceste scomote false.

Dara, fiindu-că, cu tōta acea desmintire, o interpelare mi-a fostu adressata in acēsta privintia, me credu datoriu a responde pe scurtu, că ministrulu afaceriloru straine alu Italiei, in declararile sale in Camer'a deputatiloru, n'a vorbitu despre o garantia mutuala a trei poteri din centrulu Europei indreptata contra Franciei. Ar fi ceva nebunescu de a'si inchipui că amu fi voitu se intramu intr'o aliantia indreptata contra Franciei, acēsta Francia

*) Nu dieu, pentru-cā Kossuth in frumosu resunatōrele sale cuventari, cari nu erau indreptate eschisiyu numai cătra magiari, dupa cum si scriitoriulu acestoru sire l'a auditu, dicē, cumcā densulu nu se lupta pentru libertatea magiariloru, dara pentru a intregu poporulu, — asia se crede că americanii că omēni ai libertatēi au primitu cu placere pe oratorulu, — dara de cumva Kossuth ar fi disu că se lupta pentru aceea că se faca o Magiaria mare dela Adri'a până la Marea-nēgra, si din popōrale acolo aflatōre, se faca heloti se'i ucidă moralicescu prin atacarea limbei materne, — cu buna sēma nu multu entusiasmu ar fi escitatu in americanii cei liberi. Trad.

cu care suntemu si voimu a remanē in relatiuni bune si amicale, (viui aplause).

„Comitele Kalnoky a disu, in sinulu delegatiuniloru de pe timpulu sessiuniloru loru de tōmna, tocmai acelasu lucru că si dn. Mancini. Amendoi au constatatū că Itali'a s'a asociatu la politic'a straina conservatōre a doue mari state din centrulu Europei, cari voiescu a mantinē pacea ori-si cum s'ar potea si a o garantā contra ori-carui pericolu de a fi sdruncinata.“ (Aplause).

Dnulu Tisza isi terminā discursulu dicēndu: „Credemu că Europ'a pōte vedea in acēsta unire a Italiei cu Austri'a si Germani'a, o respectabila garantia pentru mantinerea pazei, că-ci suntemu de opinie că intielegerea amicala si intima a trei poteri europene avendu de scopu a mantinē pacea, si mai cu sēma daca acēsta intielegere nu e indreptata contra nimēnui, nu pōte decātu se asicure pe tōta lumea. N'ar poté se nelistēscă decātu pe o putere care ar fi decisa a turburā pacea Europei, dara o asemenea putere nu esista in timpul de față“ (viui aplause).

Camer'a a aprobatu respunsulu ministrului.

Tractatul dela Londr'a.

Citimu in „la Nouvelle Revue“ dela 1 Aprile:

„Tractatul din Londr'a, care are pretentiunea d'a regulā cestiunea Dunarei, nu este numai o nedreptate, este o infundatura.

Romani'a, isgonita din conferentia, a protestatu mai āntaiu in contra ori-carei otariri luata fără participarea sa; ea urmēdia a privi că neobligatori poruncile Europei. Singura in față a siepte poteri mari, ea declara că va cladī noui fortaretie si că 'si va sporī armat'a.

Acestu respunsu eroicu incurca pe lordulu Granville, care a scrisu o circulara pentru a intrebā pe semnatarii noului tractatu cum voru se'lu faca esecutoriu.

Solutiunea sperata de irtimidare trebue se fia inlaturata, de vreme ce cabinetulu din Bucuresci este intielesu cu poporulu pentru a respinge ori-ce transactiune.

Poterea va trebui dara se sfarime impotrivirea romanēscă, dacă plenipotentiarīi conferentiei nu voru se se acopere cu ridicolu.

Dara cum intielegerea se va potea face? Demonstratiunile comune au perdutu ori-ce prestigiu de candu cu intristatōrea intemplantu dela Dolcigno; si erā mai usioru d'a trimite câteva vase inaintea unui portu, decātu d'a formā o espeditiune compusa cu deosebitele contingente ale armatei europene.

Va trebui dara că Romani'a se ocrotēscă in contra Europei, interesele pazei, sau că o putere amica a complicariloru se'i caute cērtă in numele tractatului din Londr'a.

Ōre acēsta n'ar fi scopulu urmaritu de d. de Bismark, caruia mai bine ii place se lase pōrt'a Dunarei deschisa si se faca cestiunea Orientului se trēca pe acolo?

S'a observatu multu că comitele de Münster, reprezentantele seu la Londr'a, s'a opusu admiterei Romaniei cu votulu deliberativu; Engliter'a, Rusi'a, Itali'a, si mai alesu Franci'a, au comisu unu actu de slabitiune primindu cerintiele ambasadorului germanu. Dara iniciativ'a si responsabilitatile apartinu dlui de Bismark.

Si mai la vale „la Nouvelle Revue“ adaoge: „Ori-ce s'ar intemplā, ori-ce ar responde potterile la circular'a lordului Granville, ne place a crede că influinti'a dlui Barrère nu va mai pretinde vreunu sacrificiu cabinetului din Paris. Daca trebue se credemu inse in unele sgomote, Austri'a, incantata de serviciile ce i-amu facutu, dejā ar voi se faca inca odata apelu la simtiementele nōstre de gratiōsa condescendintia. I-amu permisū se bata diplomaticesce pe Romani'a, de ce nu i-amu apucā noi inainte spre a'i incredintiā mandatulu de siluire in numele Europei? Ar fi a merge prea departe, până la injurii, cu credinti'a in naivitatea nōstra. („Romanulu“).

Maiestatile Loru Regele si Regin'a in strainatate.

Cetimu in „Monitoru.“:

„Domineca, 20 Martiu trecutū, M. S. Regele a ascultatū liturgi'a in biseric'a St. Francisco din Sestri. La dejunu fu inviatu marchisulu Durazzo-Pallavicini cu famili'a. Dupa amēdi Maiestatile Loru au facutu o excursiune la „riviera di Levante.“

Luni, M. S. Regele merse la Genov'a spre a visitā „L'albergo dei poveri“, unu mare stabilimentu de binefacere; aci fuse intempinatu de marchisulu Durazzo-Pallavicini, de marchisulu Vivaldi Pasqua, presedintele acestui stabilimentu si membru alu municipiului Genovei, precum si de totu personalulu

¹⁾ Articul tradusu din „P. Hirlap“, adausulu 2-lea edatu in 4 April 1883.

²⁾ In Americ'a. Traducat.

³⁾ Daca americanulu ar vedē miseri'a Totiloru din Ungari'a, nu s'ar mirā asia tare.

⁴⁾ Da pe romani? Tr.

conducatoriu alu acestui locasiu de caritate. In urma, Augustulu nostru Suveranu binevoi se mérga la spitalulu Galliera, o maréti cladire, unde se afla locu pentru aprópe 2000 bolnavi si care este ridicata cu cheltuiél'a si din darnici'a ducesei Galliera, sub directi'a comandatorului Cesare Parodi, deputatu la Parlamentu, care a aratatu Augustului visitoru acestu edificiu in tóte amenuntele sale. D. Rodocanachi, consululu Romaniei la Genov'a, cum si nepotulu seu consululu Greciei impreuna cu soçi'a sa au avutu onóre de a fi invitati la prandiu.

Marti, Maiestatile Loru au intrunitu la mésa pe cestorulu Genovei, pe primariulu comunei Sestri, pe deputatulu provincialu si pe Arnulfi Giuseppe, maiorulu carabinerilor din Genov'a. Dupa dejunu, M. S. Regele a mersu la Genov'a, unde a visitatuatedral'a, biserica St. Anunciada si galeri'a „Palatului rosiiu“ daruitu orasiului totu de ducess'a Galliera.

Mercuri, D. Balaceanu, ministrulu Romaniei la Rom'a, sosi la vil'a Spinola unde fu primitu de Maiestatea Sa si invitat la dejunu. Dupa amédi MM. LL. Regele si Regin'a cu suit'a Loru au mersu la Voltri spre a visitá frumós'a vila si parcu a ducesei Galliera, unde au luat ceaiulu.

Joi, M. S. Regele se duse la Genov'a spre a visitá vechi'a si puternic'a banca „St. Georges“, care in timpii ei de inflorire a fundatu mai multe asediamente comerciale in Orientu, intre care orasiulu Giurgiu si Constanti'a. Dupa aceea, Maiestatea Sa visitá biserica si mormentulu lui Andrea Doria, celu mai mare cetatiénu alu republicei genoveze.

Vineri, MM. LL. Regele si Regin'a cu suit'a Loru s'au dusu la órele 2^{1/2} in portulu Genovei, unde au fostu primiti de comandorulu Ruggiero, comandantulu portului, care puse la dispositiunea Inaltiloru visitori, unu micu vaporu spre a potea se védia de aprópe insemnatele constructii sevêrsite in portu precum si vasele de torpile si marele vasu ce slujesce de faru portului. Ací societatea de cantonieri cu presedintele seu, D. de la Croce a primitu pe Maiestatile Loru pe unu vasu ancoratu in portu si coprindiendu mai multe salóne impodobite cu multu gustu. Societatea a rogatu pe Regin'a se binevoiesca a botezá cu numele Seu o noua luntre careia i se si dete numele de „Elisabeta“ si fu aruncata chiaru in acea di in apa. Cu acésta oca-siune s'a servitu o mica gustare si presedintele inchinandu unu pacharu in sanatatea Maiestatiloru Loru, Augustii visitori au multamitu, urandu M. S. Regele propasire acestei societati care are de scopu a dá buni marinari flotei italiene. In acésta di sosindu principele Joanu Ghica, ministrulu tiei la Londr'a, a fostu primitu de Maiestatile Loru si invitat la mésa.

Sambata, timpulu fiindu puçinu favorabilu, Regele si Regin'a au remasu la vil'a Spinola, avendu invitate la dejunu mai multe persóne.

Sanetatea Maiestatiloru Loru merge spre bine.“

Protocólele Conferintiei dela Londr'a.

(Urmare si fine.)

Baronulu Mohrenheim declara, cá primesce toti articoli, afara de articolulu 5, asupra caruia face urmátórele observatiuni:

Dsa saluta in totalitatea loru propunerile pe care conferinti'a le facu acum, si cu unu atátu mai viu simtimentu de satisfactiune, cu câtu ele ilu punu in positiune a da asigurarea, cá prin acésta s'a facutu unu mare pasiu spre o buna intelegere finala, care este dorita in unanimitate de tóte puterile. Dar fiindu, cá dsale i-a lipsitu pâna acum timpulu absolutu trebuintiosu de a dobendi instructiunile definitive de care are necesitate pentru acele propuneri, apoi dsa nu pôte de câtu se constate norocit'a si complet'a intelegere ce ele stabilescu intre vederile si otaririle puteriloru si acelea ale guvernului seu in tóte punctele, cu singura exceptiune a acelu punctu, a carui forma nu este stabilita acum, adeca a articolului 5, si de aceea dsa trebe se se marginésca a-lu primi ad-referendum. Totusi, dsa are securanti'a de a fi interpretulu fidelu alu simtintintelor guvernului imperialu, candu declara cá, fâra a se abate dela bas'a fundamentala, care reserva puteriloru dreptulu de a otari asupra tacselor, ele potu se'si intinda consimimentulu loru si asupra dariloru ce voru crede, cá e bine se fia prelevate in bratiulu Chilia. Sicuranti'a cá se va stabili o intelegere intre puteri asupra totu ce va puté fi privitoru la interesele bratiului Sulina, care e internationala, la casu de vre-o propunere in acésta privintia din partea comisiunii europene, este in deplinu acordu cu o indatorire luata printr'o declaratiune anterióra, de se tiné sém'a de vederile acestei comisiunii. Puterile, din parte-le, voru fi totudeauna in positiune de a cunosce vederile comisariloru, déca va fi trebuintia si, la casu de o divergentia de pareri, se se inteléga cu guvernulu imperialu. In privinti'a lucrariloru dela Ceatalulu de Ismail, plenipotentiaarele russy repeta, cá nu se va exprima negresitu dorinti'a de a se cere si parerea autoritatiloru competente.

Alu sieselea protocolu. Lordulu Granville intréba

pe baronulu Mohrenheim, déca n'au sositu in tructiunile in privinti'a cestiuniloru lasate deschise in siedinti'a precedentă, si baronulu Mohrenheim respunse negativu.

Alu sieptelea protocolu. Baronulu Mohrenheim se declara imputernicitu a propune urmátóreá redactiune a articolului votatu:

Articolulu 5. Se stabilescu, cá nu va fi intru nimicu marginitu dreptulu Rusiei de a prelevá tace asupra vaselor spre acoperirea cheltuieliloru pentru lucrarile facute de ea. Totu-si, spre a protege interesele reciproce ale navigatiunii pe bratiile Sulina, Chilia, gubernulu russy, spre a stabili o intelegere in acésta privintia, va presintá gubernelor represintate in comisiunea européna spre aprobare regulamentele pentru tacele ce va crede de trebuintia a introduce.

Plenipotentiarii Germaniei, Austro-Ungariei, Franciei, Italiei si Turciei primescu redactiunea propunerii pentru articolulu 5.

Lordulu Granville se declara de asemenea gata a primi articolulu astu-felu precum a fostu redactatu de plenipotentiarulu russy; totu-si dsa doresce, fâra a voi prin acésta se exprime cea mai mica neincredere, se presinte óre-cari consideratiuni. Ómenii, dice dsa, se duc; ce este scrisu remane. Se pôte intemplá cá mai tardiu se se ivésca indoeli asupra esactei insemnatati a cuvintelor rostite de plenipotentiarulu russy. Spre a esistá ori-ce rea intelegere, ar fi dar bine se se constate cá, din cuprinsulu articolului 5, resulta cá este trebuintia de unu acordu intre puteri, mai inainte de a se pune in aplicare sistem'a si regulamentul pentru darile de navigatiune.

Baronulu Mohrenheim declara, cá redactiunea sa trebe negresitu astu-felu intielésa.

In privinti'a regulamentelor de navigatiune pe Dunarea dintre Braila si portile de feru se nascu urmátórele debateri:

Intru cea ce privesce regulamentele pe acea parte a riului care se afla intre Brail'a si portile de feru, apoi plenipotentiarii francesi amintescu cá, dupa propunerea loru si in scopulu unei impaciuiri, ambasadorele Austro-Ungariei a renuntiatu pentru partea sa, de a participá cá reprezentante europénu in comisiunea micsta, si cá a primitu óre-cari modificari in privinti'a impartirii riului in sectiuni si a numirii suptu-inspectoriloru. Ei intréba pe comitele de Károlyi, daca ar vedé vre-unu inconvenientu in acea de a primi se se tréca in regulamentu stipulatiunea, cá suptu-inspectorii se fia puru si simplu numiti si platiti de statele tiemurene care voru fi reprezentate in comisiunea micsta, si cá revocarea acestoru agenti, daca ar fi trebuinciósa, se se faca totu de susu-citatele state.

Ambasadorele austriacu aréta cá guvernulu seu a datu, in cursulu conferintiei, dovedi vedite despre dorinti'a de a ajunge la o impaciuire, de vreme ce a renuntiatu la votulu duplu, a aderatu la cererea guvernului romanu pentru o impartire in lungu a riului si a facutu concessiuni in privinti'a numirii suptu-inspectoriloru, in consideratiunea initiativei ce a luat pentru acestu din urma punctu alu doilea plenipotentiaru francesu. Comitele Károlyi spera cá guvernulu romanu se va aréta dispusu se concluedie in intelegerea generala si spre a ajutá din parte-i la acésta pe câtu ii va stá prin putintia, dsa se declara gata se dea consimimentulu seu propunerii francesce.

Plenipotentiarulu italianu amintescu, cá a avutu oca-siunea se'si faca rezervele sale in privinti'a jurisdictiunii consulare. Dsa cere cá aceste rezerve se fia aprobate, si, asupra propunerii prezentata de dsa in acésta privintia, conferinti'a ia in unanimitate urmátóreá otarire:

„Stipulatiunile articoliloru 13, 14, 15, 16, 43, 44 si 45 din regulamentul pentru partea de riu dintre Braila si portile de feru, nu potu fi luate de câtu in sensulu, cá ele marginescu dreptulu de jurisdictiune alu consuliloru asupra vaselor tieriloru loru fatia cu autoritatile locale, dreptu care reese din tractatele dintre statele tiemurene si puteri“.

Baronulu Mohrenheim declara, cá doresce cá puterile se bine voésca prin urmare a se pronuntia pentru comisiunea européna si comisiunea micsta, dar reprezentantii refusa de a face acésta.

Dupa aceea Musurusu pasia propune unu votu de multamire pentru lordulu Granville, éra comitele Nigra unulu pentru sir Crowe.

D. Marinovici, delegatulu Serbiei, intréba déca dsa nu trebe se semedie protocólele, de vreme ce acésta ar fi numai o consecintia logica a participarii sale la lucrarile conferintiei.

Comitele Münster refusa imediatu, éra comitele Károlyi intréba daca esista asemenea precedentu, si fiindu cá nu esista, apoi nu se pôte admite Serbi'a la semnarea protocóleloru.

Comitele Nigra se unesce cu majoritatea.

D. Tissot crede, cá o semnare a Serbiei n'ar putea de câtu se slabésca semnaturile mareloru puteri si ar aduce neaparat o vatamare caracterului oficialu alu protocolului.

D. Marinovici doresce cá celu puçinu cererea sa se fia trecutu in protocolu, cea ce se apróba. In schimb i se respinge cererea de a semná protocolulu.

Dupa acésta se semnédia cele din urma dóue protocóle, se collationédia instrumentele tractatului, se semnédia si se sigilédia.

* * *

Protocólele conferintiei dunarene sunt publicate intr'o carté de 80 pagini in quarto. Nó'a impartire a riului s'a facutu pe malulu stangu in patru impartite:

1. Dela portile de feru pâna inclusivu la Bechetu.
2. Dela Bechetu pâna inclusivu la Zimnicea.
3. Dela Zimnicea pâna inclusivu la Calarasi-Silistra, éra a
4. sectiune, coprindiendu ambii tiermi, se va intinde dela Calarasi-Silistra pâna la Braila, fâra a coprinde inse si acestu orasiu.

Pe tiermulu dreptu voru fi trei sectuni:

1. Dela portile de feru pâna la gur'a Timocului;
2. Dela Timcou pâna inclusivu la Nicopole, si
3. dela Nicopole pâna inclusivu la Silistra.

Resiedintiele suptu-inspectoriloru voru fi otarite mai tardiu de statele tiemurene in intelegere cu comisiunea micsta.

Pentru educatiunea nationala a femeiei romane in Transilvani'a.

(Dupa „Vocea romana“).

Influenti'a femeiei imbratásiédia intréga victi'a. Aimé Martin, Education des mères de famille.

Timpurile de trista memorie ale trecutului pentru Romanii din Austro-Ungari'a inca n'au incetatu. Ba de câtu-va ani impilarea si nedreptatile loru seculare, se marescu si se inmultiescu. Ei potu repeti si astadi cuvintele betranului cronicaru martiru: éra noi privimu cumplete vremi si cum-pena mare pamentului nostru si noue. Ungurii, cari de sute de ani nutrescu ura neinpacata in contra Romaniloru, asta-di si-au propusu a-i nimici cá natiune, si pentru ajungerea acestui scopu ei nu crutia nici-unu mijlocu. Insu-si statulu, alu carui scopu trebe se fia asigurarea si aperarea libertatiloru si drepturiloru fia-carei natiuni si fiacarui cetatiénu, intrebuintiédia puterea legiloru si a autoritatii tocmai pentru apesarea si nimicirea acelor-a, pre cari ar trebui se'i apere. Ce dicu? se facu a nume legi pentru acésta. Astu-felu, dupa legile loru, nime nu se pôte servi in trebile publice de câtu de limb'a magiara; Romanului nu-i este ertatu nici macru a cere ceva sau a se plange in limb'a sa. Tendinti'a Unguriloru este de a introduce limb'a magiara si in scóla si in biserica, si prin acestea in familie. Pe langa influenti'a legiloru asupritóre si a autoritatiloru statului, cari 'si intindu activitatea loru in tóte ungiurile tiei, s'au infintiatu societati de magiarisare, si precum la 1848 strigau: unire sau mórte! (erá vorba de anexarea Transilvaniei la Ungari'a), asia asta-di striga magiarisaere sau mórte! Firesce deocamdata mórte politica si civila totutoru câtu nu voru sau nu potu vorbi si scrie unguresce. Ei credu, cá acésta va aduce cu sine mórtea nationala.

Este prudenta, este buna acésta politica chiaru pentru interessulu Unguriloru nu vreau se cercetédie. Destulu, cá din o asemenea politica resulta mari nedreptati de totu felulu pentru alte nationalitati si in specialu pentru Romani. Desi ei, a nume in Transilvani'a cá majoritatea poporatiunii, platescu celu mai mare contingentu alu contributiunii, atátu in bani câtu si contributiunea de sange pentru sustinerea statului; cu tóte acestea ei nu numai sunt esclusi dela drepturile politice si civile, voidu a remané Romani, dar nici-o scóla, nici-unu teatru, nici-o societate, nici-o biblioteca, nici-unu institutu de educatiune si de cultura nu se face nici nu se intretine pentru ei din miliónele de contributiune ce dau.

Romanii de preste munti au in adeveru scóle nationale de tóte gradele, afara de celu universitaru, din care au numai institute de teologie, au fonduri si societati pentru crescerea junimii si pentru inaintarea culturei nationale; inse tóte sunt infintiate si intretinute cu cheltuelile loru particulare cu mari sacrificie.

Nu au inse mai de locu institute pentru crescerea fetelor si pregatirea mamelor de familia prin o educatiune nationala. Si prin acésta lipsa ei sunt mai espusi desnacionalisarii de câtu prin tóte mijlócele intrebuintiate de Unguri spre a ii magiarisá. Sunt espusi nu numai poporulu, ci mai alesu partea cultivata si avuta a natiunii; pentru cá neavendu institute pentru educatiunea si cultur'a nationala a junelor fete, ele sunt siliste a se cultivá prin scóle si institute unguresci, de unde esu apoi cu idei si sentimente unguresci, si daca nu urescu totu ce este romanescu celu puçinu pôte se vina unu timpu candu se le fia rusine de limb'a si nationalitatea loru; si astu-felu in locu, cá se indemne pe viitorii loru soti si fii a remané Romani, in locu se fia angerii loru pazitori in santa lupta pentru drepturile si libertatile natiunii si patriei loru, ele din contra le voru inspirá ideile si sentimentele loru antinationale, cu cari voru fi crescutu din copilarie si voru inmulti astu-felu tabar'a renegatiloru si a Magiariloru de origine romana, de cari sunt din trecutu atátu de multi.

Precum femeia din poporu si femeia cultivata in limb'a si spiritulu natiunii sale sunt cele mai credincióse pazitóre ale limbei si tradiuniloru nationale; astu-felu femeia crescuta la vatra culturei straine, mai alesu a unei pseudoculture inamice nationalitatiloru, devine, chiaru fâra voia sa, celu mai fatalu inamicu alu natiunii sale. Pentru cá

cine nu cunoșce marea influența a femeiei în totu cursulu vietiei noastre? „Influența femeiei imbratisedă tota viața“, dice Aimé Martin, ale carui frumoșe cuvinte relative la acestu subiectu nu me potu retine de a le cită aici. „O sotie, o mama, cuvinte magice, cari coprindeu toate fericirile omenesci! Este domnia frumsetiei, a cochetăriei, a iubirii și a natiunii. Omulu se sfatuesce cu femeia sa, asculta de ea inca multu timp dupa ce a incetatu de a trai, și cugetările primite dela densa devinu pentru elu principie adese-ori mai tari de câtu pasiunile sale“.

„Sunt acum câte-va dile, visitându cimitirulu Mont-Parnasse observaiu acestu epitafu în adeveru misicatoru: Repausa în pace, o mama mea! fiulu teu te va ascultă totudeauna!“ Cătu simțimentu, căta iubire în acestu rindu atât de simplu și căta onóre face elu femeiei în adeveru superioare, care l-a inspiratu“?

„Pe sinulu mamei repausedă spiritulu popóreloru, moravurile, prejuditiile, virtutile lor; cu alte cuvinte civilisatiunea genului omenescu“.

„Realitatea acestei puteri este în generalu recunoscuta, se obiectedă inse, că ea nu se esercita de câtu în sinulu familiei, că și cum totalitatea familielor n'ar fi natiunea! Si nu vedeti, că gandrile de care femeile se ocupa la coltiulu caminului, barbatulu le duce pe piața publica! Aci elu realisedă cu puterea ceea-ce i s'a inspiratu prin supunere. Voiti se marginiti femeia la conducerea materiala a casei, ne o instruiti de câtu pentru acésta, și nu cugetati, că din casa fia-carui cetățienu esu ratecirile și prejuditiile, cari gubernu lumea“.

„Este inca o alta influența mai puțin durabila, dar mai violenta, de care nimeni nu pôte scapă. Este influența din epoc'a adolescentiei, candu viața ni se arata că unu siru de serbatori...; atunci se face de odata acea revoluțiune, care schimba ursit'a omului... voiti a sti cine face aceste mari schimbări? Este acea juna fetitia, în ale carei priviri se vede nevinovăția!...“

Acum e o mare deosebire, dacă acésta modesta și cuceritoare, care va deveni cu timpulu sotie și mama de familie, isi va fi nutritu mintea și inim'a sa cu suvenirile și tradițiunile istorice, cu iubirea idealului natiunii și patriei sale; sau dacă va avea sentimente și idei straine, contrare celor d'ântaiu. Valórea și direcțiunea influenței sale depinde dela educatiunea și cultur'a ce va fi primitu.

Pentru acésta salutamu și noi plini de bucurie inițiativ'a fratiloru nostri din Transilvani'a, cari că intemparare a curentulu de magiarisare cu ori-ce pretiu au formatu doue societati cu scopu de a întemeia doue institute nationale pentru educatiunea feteloru, doue scóle cu internate, una în Clusiu, în capitala Magiariloru, și alta în Sibiu.

Speramu, că Romanii din Romani'a libera, dacă nu voru formá și ei societati pentru susținerea nationalității lor în Austro-Ungari'a, cum facu Germanii în Prussi'a, pentru a împiedică magiarisarea Germaniloru din Ungari'a de și sunt multu superiori noue atât prin numeru, câtu și prin cultura: celu puțin nu voru remanea nepasatori la inițiativ'a luata de frații nostri din Transilvani'a. Pentru aceea ne credemu datori a chema luarea aminte a compatriotiloru nostri asupra scopulu nationalu alu acestoru doue societati și a'i indemna se le vina în ajutoru, prin subscripțiuni sau în alte moduri; pentru că ajutandu pe Romanii din Transilvani'a și Ungari'a, pe noi ne ajutam, susținendu nationalitatea lor în contra tendințiloru violente de magiarisare, pe poporulu și statulu nostru ilu susținemu și întarimu. Cine nu vede, că statulu romanu ar perde multu, fôrte multu din puterea sa normala și ar fi multu mai amenințiatu în esistență sa, candu nu s'ar mai simți suflarea, de și aprópe innabusita inca, dar vigurósa, a fratiloru nostri din Bucovin'a, Transilvani'a și Ungari'a și candu în locu de simpatie, de iubiri fratesci și de idei romanesce, amu întâlni acolo dusimania și ura inversiunata, cum ar trebui se consideramu egoismulu Unguriloru către noi.

„Se facemu Unguri și din pietre“ strigá marele unguru Secenyi; și conationalii lui se silescu din toate puterile se realisiedă acestu sfatu. Noi credemu, că n'avemu trebuința se facemu Romani din pietre; avemu inse o santa datorie către memoria binecuvântata a strabuniloru nostri, către urmasii nostri și către noi insi-ne, se ne pastramu neatinsa nationalitatea; se nu lasamu pe nici-unulu dintre noi se fia tiritu, cu ori-ce mijlóce, în tabere straine.

Dacă nu ne vomu sci consolida că se fimu în stare de a ne lua si pastrá cu onóre unu locu la masa popóreloru; altii ne voru înlocui și voru

face ceea ce amu fostu chemati se facemu noi, inșu n'amú voitu a face. Dara dacă ne vomu formá și pastrá sirurile întregi și vomu avea destula tarie de viața în noi, fără a o cersi dela altii; atunci nu va esistá putere pe pamentu care se ne împedice dela implinirea misiunii ce avemu, că poporu de vitia latina în orientulu Europei.

Se ne aparamu dar nationalitatea, nu cu mijlóce de sila și violenție, ci cu lealitate și sacrificiu.

M. Strajanu.

Lista de toate scrierile publicate de G. Baronz.

Teatru.

1. Seimenii și dorobantii, drama în cinci acte și în versuri, pag. 100, 8-vu.
2. Alestar, drama istorica în cinci acte, în prosa, pag. 76, 8-vu.
3. Femeile noastre, drama în trei acte, în prosa, pag. 94, 12-vu.
4. Drapelulu sangeratu, drama în trei acte, în versuri, pag. 78, 12-vu.
5. Eleonora, drama în 3 acte, în prosa, p. 66, 12-vu.
6. Barb'a lui Stefanu celu Mare, comedia într'unu actu, pag. 55, 12-vu.
7. Comedi'a steleloru, unu actu, pag. 32, 12-vu.
8. Ordinea dilei, comedia în doue acte, în versuri, pag. 71, 12-vu.
9. O farsa din dilele noastre, unu actu, p. 52, 12-vu.
10. Lumea se dă pe ghiacă, unu actu, p. 32, 12-vu.
11. Wogg-Jertey și umbr'a sa, 1 actu, p. 24, 12-vu.
12. O scena dintr'o miia, 1 actu, pag. 32, 12-vu.
13. Nătareii, 2 acte, pag. 43, 12-vu.
14. Mirés'a dracului, 1 actu cu unu prologu și unu epilogu, în versuri, pag. 24, 12-vu.
15. Caritatea în costum de carnevalu, 1 actu, în prosa, pag. 32, 12-vu.

Manuscrise.

16. Proletarulu, drama sociala în 5 acte, în prosa
17. Ghebosii, naratiune orientala, comedia în doue acte, în prosa.
18. Paparudele, feeria într'unu actu.

Romane.

19. Misterele Bucuresciloru, pag. 940, 8-vu.
20. Muncitorii statulu, pag. 372, 8-vu.
21. Tinerelu, pag. 220, 8-vu.
22. Nebun'a dela Plevn'a, pag. 84, 8-vu.
23. Fântan'a zineloru, pag. 184, 8-vu.
24. Biciulu lui Domnedieu, romanu istoricu din vieti'a lui Vladu Tiepesiu, pag. 180, 8-vu.
25. Frații de crucea négra, rom. ist., p. 176, 8-vu.
26. Dani'a de cupa, novela, pag. 44, 8-vu.
27. Intemparile aloru trei caletori în balonu, imitatiune, pag. 58, 12-vu.

Manuscrisu.

28. Sierpii din casa, romanu de moravuri.

Poetice.

29. Legende și balade, pag. 99, 8-vu.
30. Batist'a Veleii, poema, pag. 24, 12-vu.
31. Patria și Domnedieu, pag. 24, 12-vu.
32. Emblem'a maternității, pag. 16, 12-vu.
33. Roman'a, trilogia epica, pag. 84, 16-vu.

Manuscrise.

34. Fabule și satire.
35. Surisuri și suspine.
36. Suveniri poetice.
37. Canturi patriotice.
38. Siópte și dumbrăviore.

Diferite.

39. Limb'a romana și tradițiunile ei, pag. 280, 8-vu mare.
40. Vocabulariu de 2000 termini, idiotismi, locutiuni, proverbe franceze cu echivalentele lor în limb'a romana, pag. 40, 8-vu mare.
41. Căletoaria printre secolii istorici, p. 99, 16-vu.
42. Prescurtare din istori'a romaniloru, p. 21, 12-vu.
43. Heptameron, fragmente literare, p. 149, 8-vu.
44. Istori'a tipografiei, dupa Cantu, și istori'a tipografiei în Romani'a, urmata de vieti'a lui Gutenberg, dupa Lamartin, pag. 158, 16-vu.
45. Contrabandistii, pag. 31.

NB. Din susu disele opere, ceea ce possede autorulu de vândiare pentru domni amatori sunt cele următoare:

1. Seimeni și dorobantii, 2 franci.
2. Alestar, 2 franci.
3. Patria și Domnedieu, 50 bani.
4. Fântan'a zineloru, 2 franci.
5. Biciulu lui Domnedieu, 2 franci.
6. Mirés'a dracului, 50 bani.
7. Caritatea în costum de carnevalu, 50 bani.

Dn. G. Baronz este unulu din scriitorii contimpurani cu Dim. Bolintineanu, Grig. Alexandru, Cesar Boliacu s. c. l., prin urmare dintre cei mai înaintati în etate, era astăzi traiesce în retragere, dupace petrecuse o serie de ani în funcțiuni publice, mai pe urma că prefectu alu unuia din cele mai mari districte ale patriei sale. Dn. Baronz inse lucra și în timpulu de față neincetatu, că și în anii pe candu se află în tota virtutea barbatiei sale.

Nu ne simțimu chiamati a'i apretia lucrările sale poetice, pe care inse i le apretiasă la timpulu seu publiculu cititoriu prin aceea, că în timpulu de față abia se mai afla din trensele câte unu exemplariu ici-colea la vreo librăria. Cu atât mai multu dorimu a trage atentiunea cultivatoriloru de limb'a noastră la studiile dlui Baronz înregistrate aci sub nr.ii 39 până la 44, la care noi mai reflectaseram în anii trecuti.

Pe calea librariiloru se potu comandă din câte scrieri se mai afla. se pôte inse adressă cineva și de a dreptulu la dn. Baronz în Bucuresci hotelulu Daci'a.

Bibliografia.

— Nou'a biblioteca romana. Jurnalulu beletristicu-literaru ilustratu. Pretiulu abonamentulu: pe unu anu 7 fl. sau 18 franci, pe o jumetate de anu 3 fl. 60 cr. sau 9 franci. Abonamentele sunt a se adressă la Tipografi'a Alexi în Brasiovu.

Estrasu din tabl'a de materia a tom. I, 1882/83:

Ilustratiuni: Fat'a din Salisce (originala); Ma-don'a Sixtinica de Rafaelu; Marra; Sinai'a (originala); Baiatulu cu covrigi (origin.); Pictorulu diligentu; Carmen Sylva; Transportulu nihilistiloru; Mironu Romanulu (originala); Ceasorniculu bolnavu; Zernesci (orig.); Saténu sasescu; Tiganulu (originala); Nunt'a; În visuri dulci; Colib'a din Malaiesci (orig.); Vulturulu nobilu; Andreiu Muresianu (orig.); Castelulu regalu din Sinai'a (orig.); Rogatiunea de demanetia; Carturarés'a; Junele Bonvivanti.

Romanuri, povești, povesci: Ciocoli, romanu istoricu de Theochar Alexi. — O suta de mii franci zestre, de Ernest Legouvé. — Solvirea unui contu de hotelu, o episoada. — Primulu amoru. — Foi din memoriile sermanului vicariu parochialu din Wiltshire. — Tarăsica, poveste rusésca. — Domnulu Bratiano, de Camillo Petri. — Netero, de Virgiliu Onitiu. — Regele și călăulu. — Fat'a din Capri. — Unu cane curagiosu. — Comór'a misterioasă, de Ponson du Terrail. — Nu me uită. — Cele doue portocale. — Dinaintea Grivitei, novela istorica de V. Onitiu. — Altoirea, de Edouard Labonlanye. — Petrea Pepelea, poveste originala de Arseniu Vlaicu. — O sinucidere nepomenita. — Pictorulu diligentu. — Colomb'a, novela de Prosper Merimée. — Ipolitu și Dianora, dupa Alex. Dumas. — O intriga cu bunu sfersitu, novela de V. Onitiu. — Vasulu etruscu, de Prosper Merimée. — Printiulu Dimitrie, romanu de George Allan. — O viziune alui Carolu alu XI-lea. — O comisiune testamentara. — O visita în Nimes, de Alex. Dumas. — O vânătoare de ursu, de Alex. Dumas. — Amintiri, de Petra-Petrescu.

Piese teatrale: Sgărcitulu, de Moliere, tradusu de Virgiliu Popescu. — Caiu-Grachu, de Vinc. Monte, tradusu de Virgiliu Popescu. — Capriorulu sau vinovatii nevinovati, de Kotzebue, tradusu de Arseniu Vlaicu. — Parasitulu, de Schiller, tradusu de Laurianu Luce.

Apoi în fiacare numeru câte o biografia, câte unu tractatu scientificu popularu, o multime de varietati.

Nici-o revista romana nu coprinde în unu numeru atât materialu că și „Bibliotec'a romana“, care nu se marginesce numai la productiunile originale, rezervandu acestora totudeauna primulu planu, ci și la reproducerea celor mai alese și mai placute scrieri din literatur'a classica a întregi lumi.

„Bibliotec'a romana“ s'a profitatu și se profita de toate mijlocele cuviințose, pentru a promovă placerea de cetire a unoru scrieri bune, formandu astfelu gustulu esteticu în generalu și contribuindu directu și indirectu la imbogatirea literaturii romane.

Multiamindu pentru modestulu, dara caldurosulu sprijinu de care ne-amu bucuratu până acuma, rogamu pe fiacare romanu cu simțiu pentru înaintarea limbii și culturei, că se ne vina în ajutoriu, atât prin abonamente, câtu și prin conlucrare neobosita, că-ci numai astfelu vomu putea învinge apati'a neexplicabila pe care trebeu se o constatam la majoritatea poporulu romanu față de literatur'a nationala.

Alu doilea anu alu revistei noastre „Nou'a biblioteca romana“ se va începe la 1 Maiu st. vechiu 1883. Suntemu provediuti cu materialu, dara numerulu abonatiloru de până acum nu este suficientu, si dacă nu se va sporí cumva, vomu fi siliti a renunță la onórea de a ne mai numără între pionirii culturei romanesce, curmandu pentru totudeauna aparițiunea fôiei, ceea ce n'ar fi nicidecum spre laud'a noastră în generalu și spre aceea a Brasiovului în specialu, care trece de unu centru de romanismu, care se bucura de unu gimnasiu mare cu profesori eruditi. Ce aru dice strainii, si cum le-ar veni chiaru romaniloru care voru visită la tómnă Brasiovulu cu ocașiunea adunării generale a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a și cultur'a poporulu romanu, candu în locu de a ridică unu monumentu bar-dului Muresianu, voru trebi se constate apunerea uniculu jurnalulu beletristicu, care a aparutu vreodata în Brasiovu.

Pentru cunoscuti

me rogu inca de câteva carticele „Krankenfreund“, că-ci în urm'a vindecării mele curenede și neasteptate toti vreu a ceti carticea numita etc. etc.“

Acestea siruri venite dela unulu care fû norocosu a se vindeea curendu, vorbescu ele de sinesi. Deci tragemu numai atentiunea, că „Krankenfreund“ la dorintia se va espedă prin K. Gorischek's Universitäts-Buch-handlung Wien I Stephansplatz 6, gratis si franco, si asia doritoriloru a o avé, nu li se facu alte spese, decâtu 2 cri pentru una charta postala. (134) 10—14

Editoru și redactoru responsabile: G. Baritiu.
Tipariulu lui W. Krafft.